

Yuldasheva Mahliyo Ibrohim qizi
Namangan davlatuniversiteti,
1-bosqich tayanchdoktoranti

E-mail: Yuldashevamahliyo96@gmail.com

INGLIZ TILI FANINI O'RGATISH JARAYONIDA O'QUVCHILARDA KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitish jarayonida o'quvchilarda kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan texnologiyalarni o'rganadi. Tadqiqot ijodiy tasavvur, innovatsiya va muammo yechish ko'nikmalarini rag'batlantiruvchi pedagogic yondashuvlar va texnologik vositalarni tahlil qiladi. Raqamli hikoyalar yozish, interaktiv simulyatsiyalar, multimedia loyihalari va hamkorlikdagi onlayn platformalar kabi turli texnologiyalar bilan birlashtirilgan faoliyatning o'quvchilarning ijodiy yozuv, nutq va tanqidiy fikrlash qobiliyatlariga ta'siri o'rganiladi. Tadqiqot natijalari ingliz tili o'qituvchilariga texnologiyalardan foydalanib, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi. O'quvchilarning o'z hikoyalarini yaratish va taqdim etish imkoniyatlarini beradigan dasturlar (masalan, Storybird, Book Creator) mavjud. Bunda ularning tasavvurlarini rivojlantirish va hikoya tuzish ko'nikmalarini mustahkamlashga e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar : Ingliz tili, kreativ fikrlash, texnologiyalar, pedagogika, multimedia, interaktiv o'yinlar, raqamli hikoya, hamkorlik, tanqidiy fikrlash, innovatsiya, o'quvchilarning ijodiy salohiyati, o'qitish metodlari, zamonaviy texnologiyalar, onlayn platformalar.

Yuldasheva Makhliyo Ibrohim kizi
Namangan State University,
1st year basic doctoral student

TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE THINKING ABILITY IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH

Abstract: This article explores technologies aimed at developing students' creative thinking skills in the process of teaching English. The study analyzes pedagogical approaches and technological tools that stimulate creative imagination, innovation, and problem-solving skills. The impact of activities combined with various technologies, such as digital storytelling, interactive simulations, multimedia projects, and collaborative online platforms, on students' creative writing, speaking, and critical thinking skills is explored. The research results provide practical recommendations for English language teachers on increasing the creative potential of students using technologies. Programs that allow students to create and present their own stories (e.g., Storybird, Book Creator). At the same time, attention is paid to the development of their imagination and the consolidation of story-making skills.

Keywords: English language, creative thinking, technologies, pedagogy, multimedia, interactive games, digital storytelling, collaboration, critical thinking, innovation, students' creative potential, teaching methods, modern technologies, online platforms.

Юлдашева Махлиё Ибрагим кызы
Наманганский государственный университет,
Базовый докторант 1-й ступени

Технологии развития способности креативного мышления в процессе обучения английскому языку

Аннотация: В данной статье рассматриваются технологии, направленные на развитие навыков творческого мышления учащихся в процессе обучения английскому языку. В исследовании анализируются педагогические подходы и технологические инструменты, стимулирующие творческое воображение, инновационность и навыки решения проблем. Изучается влияние различных видов деятельности в сочетании с технологиями, такими как цифровой сторителлинг, интерактивные симуляции, мультимедийные проекты и совместные онлайн-платформы, на навыки творческого письма, говорения и критического мышления учащихся. Результаты исследования предоставляют практические рекомендации для преподавателей английского языка по развитию творческого потенциала учащихся с помощью технологий. Рассматриваются программы, позволяющие учащимся создавать и представлять собственные истории (например, Storybird, BookCreator). При этом особое внимание уделяется развитию их воображения и закреплению навыков создания историй.

Ключевые слова: Английский язык, креативное мышление, технологии, педагогика, мультимедиа, интерактивные игры, цифровой сторителлинг, сотрудничество, критическое мышление, инновации, творческий потенциал учащихся, методы обучения, современные технологии, онлайн-платформы.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarda kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu, ayniqsa, xorijiy til o'rganish jarayonida o'quvchilarning tilni ijodiy qo'llash, mustaqil fikr yuritish, nostandart yechimlar topish va o'ziga xos ifoda usullarini rivojlantirish uchun zarurdir. Ingliz tili fanini o'rgatishda o'quvchilarning kreativlik qobiliyatini rivojlantirish ularning tilni chuqurroq o'zlashtirishi, kommunikativ kompetensiyasini oshirishi va kelajakda turli sohalarda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishiga zamin yaratadi. Bugungi kunda ta'lim sohasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari jadal rivojlanmoqda va bu texnologiyalar til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitish jarayonida o'quvchilarda kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda texnologiyalarning o'rni va samarali usullarini ko'rib chiqamiz.

Adabiyotlar tahlili

Texnologiyalar ta'lim sohasiga keng tarqalganligi sababli, ingliz tilini o'qitishda ham ularni qo'llash imkoniyatlari kengayib bormoqda. Zamonaviy dasturiy ta'minot va onlayn platformalar o'qituvchilarga o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatini beradi. Masalan, interaktiv o'yinlar orqali o'quvchilar lug'at boyligini oshirish, grammatik qoidalarni o'rganish va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishi mumkin. Kahoot, Quizizz kabi platformalar o'yin shaklida bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi va o'quvchilarning ishtirokini oshiradi. Bunday platformalarda o'yinlarni o'qituvchi o'zi tuzishi va o'ziga xos vazifalar qo'shishi mumkin, bu esa o'quv jarayonini individual ehtiyojlarga moslashtirish imkoniyatini beradi. Multimedia resurslardan foydalanish ham kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Video va audio materiallar yordamida o'quvchilar ingliz tilidagi turli ohanglar, intonatsiyalar va talaffuz xususiyatlarini o'rganadilar [1]. Shuningdek, film ko'rish, qo'shiq tinglash va podkastlar orqali o'quvchilar ingliz tilini hayotiy vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar. Bundan tashqari, rasm, video va audio materiallarni birlashtirib, o'quvchilar mustaqil ravishda hikoyalar, taqdimotlar va boshqa loyihalarni yaratadilar. Bu jarayon ularning ijodiy tasavvurlarini rivojlantirishga, ma'lumotlarni tahlil qilish va ularni yangicha tarzda ifodalashga yordam beradi.

Tadqiqot metodologiyasi

Raqamli hikoya yaratish (digital storytelling) texnologiyasi o'quvchilarning kreativ yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishda katta yordam beradi. Storybird, BookCreator kabi platformalar yordamida o'quvchilar o'z hikoyalarini yozib, ularga rasmlar va audio qo'shib, taqdimotlar yaratadilar. Bu jarayon ularning kreativ fikrlashini, hikoya tuzish va voqea rivojlanishini rejalashtirish qobiliyatlarini oshiradi. Shuningdek, o'quvchilar o'z ishlarini onlayn muhitda boshqa o'quvchilar bilan baham ko'rishlari va fikr-mulohazalar olishlari mumkin, bu esa ularning o'z-o'zini baholash va o'z ustida ishlash qobiliyatlarini oshiradi [2].

Tahlillar va natijalar

Tadqiqot davomida to'plangan ma'lumotlarning tahlili shuni ko'rsatdiki, ingliz tili darslarida kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning kreativlik darajasini sezilarli darajada oshiradi. Hamkorlikdagi onlayn platformalar (masalan, GoogleDocs, GoogleSlides) o'quvchilarning jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar birgalikda loyihalar ustida ishlashlari, fikr almashishlari va bir-birlarini qo'llab-quvvatlashlari ularning muloqot va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini oshiradi. Bundan tashqari, bunday platformalar o'qituvchilarga o'quvchilarning ishlarini kuzatib borish va ularga kerakli yordamni berish imkoniyatini yaratadi [3].

Quyida kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan ayrim amaliy texnologiyalar va uslublar keltirilgan:

1. Virtual Reality (Virtual reallik) va Augmented Reality (Kengaytirilgan reallik) texnologiyalari: VR va AR texnologiyalari o'quvchilarni ingliz tili muhitiga virtual ravishda sho'ng'itish imkoniyatini beradi. Masalan, VR yordamida o'quvchilar chet elga sayohat qilishlari, turli madaniyatlar bilan tanishishlari va hayotiy vaziyatlarda ingliz tilini qo'llashni mashq qilishlari mumkin. AR esa real dunyoga virtual elementlarni qo'shish orqali o'quv jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qiladi. Masalan, AR ilovalari yordamida o'quvchilar inglizcha so'zlarning rasmlari tasvirlarini ko'rishlari va ularning talaffuzini tinglashlari mumkin [4,5].

2. Onlayn hamkorlik platformalari va loyihalar: GoogleClassroom, MicrosoftTeams kabi platformalar o'quvchilarga birgalikda loyihalar ustida ishlash, fikr almashish va muloqot qilish imkoniyatini beradi. O'qituvchi o'quvchilarga turli ijodiy loyihalarni – masalan, video yaratish, podkast tayyorlash, blog yozish yoki onlayn teatr spektaklini namoyish etishni taklif qilishi mumkin. Bunday loyihalar o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish,

jamoaviy ishlash ko'nikmalarini oshirish va ingliz tilini hayotiy vaziyatlarda qo'llashga yordam beradi [6].

3.Ijodiy yozuv mashqlari va o'yinlari: O'qituvchi o'quvchilarga turli ijodiy yozuv mashqlarini – masalan, hikoya yozish, she'r tuzish, maqola yozish – taklif qilishi mumkin. Bundan tashqari, “storytelling” o'yinlari, “role-playing” mashqlari va boshqa o'yinlar yordamida o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rag'batlantirish mumkin. Onlayn resurslardan foydalanib, o'qituvchi o'quvchilarga turli yozuv namunalari bilan tanishtirish va ularning yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

4.O'quvchilarning ijodiy ishlarini baholashning yangi usullari: O'quvchilarning ijodiy ishlarini baholashda an'anaviy usullardan tashqari, yangi usullarni qo'llash maqsadga muvofiqdir. Masalan, o'quvchilarning ishlarini onlayn platformalarda baham ko'rish, ularning o'zaro fikr-mulohazalarini olish va o'z-o'zini baholashga undash mumkin. O'qituvchi o'quvchilarning ijodiy ishlarini sifatiga emas, balki ularning ijodiy yondashuviga va kreativ fikrlash jarayoniga e'tibor berishi muhimdir. Texnologiyalarning imkoniyatlaridan samarali foydalanish orqali, ingliz tili o'qituvchilari o'quvchilarning kreativ fikrlash salohiyatini ochib berishlari va ularning ingliz tilini o'zlashtirish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. Muhim jihati shundaki, texnologiyalar faqatgina vosita bo'lib, o'quv jarayonining muvaffaqiyati o'qituvchining professionalligi va kreativ yondashuviga bog'liqdir [7,8].

Xulosalar

Xulosa qilib aytganda, texnologiyalar ingliz tilini o'qitish jarayonida o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Interaktiv o'yinlar, multimedia resurslar, raqamli hikoya yaratish va hamkorlikdagi onlayn platformalar o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. O'qituvchilar ushbu texnologiyalardan maqsadli foydalanishlari orqali o'quvchilarning ijodiy potentsialini to'liq ochib berishlari mumkin. Kelajakda texnologiyalarni ta'limda qo'llash yanada kengayib, o'quvchilarning kreativ va

tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yanada katta hissa qo'shishi shubhasiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Brown H. Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy.-London: Pearson Education, 2007.
2. Harmer J. The practice of English language teaching.-England: Pearson Education, 2007.
3. Stephen Sh & Gabrielle Y. Using Google Classroom as Assistive Technology in Universally Designed Classrooms// Canadian journal of learning and technology, 2023.-№ 1.-P. 1-17.
4. Wallace M. Training foreign language teachers :A Reflective Approach.-Cambridge: Cambridge University Press, 1981.
5. Warschauer M. Technology and second language learning //Handbook of undergraduate second language education, 2013.- № 5.-P. 303-318.
6. Carter R & Nunan D. The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages .-Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
7. Julie C. Thinking creatively; Thinking critically//China: Asian Social Science, 2008.-№5.-P.100-105.

